

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 stycznia 2018 roku

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący SSO Włodzimierz Czechowicz Protokolant Małgorzata Nakielska	
--	--

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 stycznia 2018 r. w Warszawie
sprawy Z. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o umorzenie należności z tytułu nieopłaconych składek

na skutek odwołania Z. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 9 maja 2016 roku znak (...)

***zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 9 maja 2016 roku znak
(...) w ten sposób, że nakazuje wskazanie w pkt. II decyzji kwot należności niepodlegających
umorzeniu, przypadających do spłaty na datę złożenia wniosku.***

SSO Włodzimierz Czechowicz

UZASADNIENIE

Z. G. w dniu 29 czerwca 2016 r. wniosła odwołanie za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie od decyzji z dnia 9 maja 2016 r., nr: (...). Odwołująca wskazała, że prowadziła działalność gospodarczą w okresie od dnia 5 sierpnia 2002 r. do dnia 30 kwietnia 2011 r., a umorzeniu należności z tytułu nieopłaconych składek podlega okres do lutego 2009 r. włącznie. Odwołująca stwierdziła również, że w okresie prowadzonej działalności była jednocześnie zatrudniona w ramach umowy o pracę w okresie od dnia 1 lipca 2010 r. do dnia 2 września 2011 r., co wyłączyło ją z opłacania obowiązkowych składek emerytalnych i rentowych (k. 2 a. s.). Odwołująca się przyłączyła się do wniosku o zawieszenie postępowania (k-10 a.s.)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o zawieszenie postępowania na podstawie art. 178 k.p.c., a w razie nieuwzględnienia wniosku, o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Organ rentowy wskazał, że odwołująca pomimo wydanego orzeczenia o zakazie prowadzenia działalności gospodarczej w dniu 17 czerwca 2016 r., przekazała deklaracje

rozliczeniowe ZUS DRA za okres od kwietnia 2006 r. do kwietnia 2011 r. W związku z powstaniem nowych okoliczności w sprawie, organ rentowy wszczął postępowanie w zakresie ustalenia prawidłowego podlegania przez odwołującą ubezpieczeniom społecznym (k. 5-6 a. s.).

Postanowieniem z dnia 19 sierpnia 2016 roku Sąd zawiesił postępowanie na podstawie art. 178 k.p.c. a następnie podjął postępowanie postanowieniem z dnia 28 sierpnia 2017 roku (k-44 a.s.).

Na rozprawie w dniu 17 listopada 2017 roku odwołująca się wniosła o zmianę decyzji poprzez wskazanie, jakie kwoty mogą być umorzone w przypadku zapłacenia składek, które nie podlegają umorzeniu. Pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego (k-57 a.s.).

Organ rentowy wykonując zarządzenie Sądu wydane na rozprawie pismem procesowym z dnia 13 grudnia 2017 r. wskazał, że odwołująca na dzień 12 kwietnia 2016 r. posiadała niedopłatę z tytułu składek niepodlegających umorzeniu – do zapłaty na:

1. Fundusz Ubezpieczeń Społecznych za okres od kwietnia 2004 r. do lipca 2005 r. w kwocie 26335,65 zł wraz z odsetkami liczonymi na dzień 14 stycznia 2015 r. w kwocie 32349,19 zł wraz z dalszymi odsetkami liczonymi do dnia zapłaty łącznie i koszty egzekucyjne w kwocie 3421,77 zł;
2. Fundusz Ubezpieczeń Zdrowotnych za wrzesień 2003 r., listopad 2003 r., od kwietnia 2004 r. do lipca 2005 r. w kwocie 5363,97 zł wraz z odsetkami liczonymi na dzień 14 stycznia 2015 r. w kwocie 6607,38 zł wraz z dalszymi odsetkami liczonymi do dnia zapłaty łącznie i koszty egzekucyjne w kwocie 722,50 zł wraz z kosztami upomnienia w kwocie 8,80 zł;
3. Fundusz Pracy za okres od kwietnia 2004 r. do lipca 2005 r. w kwocie 2046,80 zł wraz z odsetkami liczonymi na dzień 14 stycznia 2015 r. w kwocie 2518,19 zł wraz z dalszymi odsetkami do dnia zapłaty łącznie i kosztami egzekucyjnymi w kwocie 257,57 zł.

Ponadto na koncie płatnika zaewidencjonowano korekty dokumentów rozliczeniowych złożone w dniu 17 czerwca 2016 r. za okres od maja 2009 r. do kwietnia 2011 r., dlatego też na dzień sporządzenia pisma procesowego zaległość uległa zwiększeniu w postaci niedopłaty na:

1. Fundusz Ubezpieczeń Społecznych za okres od maja 2009 r. do czerwca 2010 r. w kwocie 7246,64 zł wraz z odsetkami liczonymi do dnia zapłaty łącznie;
2. Fundusz Ubezpieczeń Zdrowotnych za okres od maja 2009 r. do kwietnia 2011 r. w kwocie 5567,32 zł wraz z odsetkami liczonymi do dnia zapłaty łącznie;
3. Fundusz Pracy za okres od maja 2009 r. do czerwca 2010 r. w kwocie 653,02 zł wraz z odsetkami liczonymi do dnia zapłaty łącznie (k. 61-63 a. s.).

Odwołująca w piśmie procesowym z dnia 10 stycznia 2018 r. wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji w części w punkcie 2 i określenie, że warunkiem umorzenia jest spłata należności niepodlegających umorzeniu wskazanych w piśmie procesowym organu rentowego z dnia 13 grudnia 2017 r. (k. 68-70 a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Z. G. w dniu 14 stycznia 2015 r. złożyła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o umorzenie nieopłaconych należności

na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe całości zadłużenia za okres objęty ustawą, do opłacania których była zobowiązana z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, którą zlikwidowała z dniem 5 września 2011 r. (k. 1 akt ZUS).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. po dokonaniu własnych ustaleń wydał zaskarżoną decyzję z dnia 9 maja 2016 r., nr: (...)

na podstawie art. 1 ust. 8 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność. Organ rentowy określił, że według stanu na dzień 14 stycznia 2015 r. umorzeniu będą podlegały należności z tytułu składek na:

1. ubezpieczenia społeczne za okres od kwietnia 2004 r. do kwietnia 2006 r. w łącznej kwocie 24667,74 zł, w tym z tytułu składek w kwocie 11453,93 zł, odsetek w kwocie 13169,81 zł oraz kosztów upomnienia w kwocie 44,00 zł;
2. ubezpieczenie zdrowotne za okres od kwietnia 2004 r. do kwietnia 2006 r. w łącznej kwocie 8452,65 zł, w tym z tytułu składek w kwocie 3914,48 zł, odsetek w kwocie 4502,97 zł oraz kosztów upomnienia w kwocie 35,20 zł;
3. Fundusz Pracy za okres od kwietnia 2004 r. do kwietnia 2006 r. w łącznej kwocie 1879,68 zł, w tym składek w kwocie 852,87 zł, odsetek w kwocie 928,81 zł oraz kosztów upomnienia w kwocie 44,00 zł.

Oddział wskazał ponadto, że warunkiem umorzenia jest spłata należności niepodlegających umorzeniu. Podniesiono jednocześnie, że należności z tytułu składek za okres od dnia

1 stycznia 1999 r. nieobjęte postępowaniem o umorzeniu należy uregulować w terminie

12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji wraz z odsetkami naliczonymi

do dnia wpłaty. Organ rentowy podniósł, że decyzja umarzająca należności wydana zostanie, jeżeli odwołująca nie będzie posiadała na dzień jej wydania zaległości, do których przepisy ustawy nie mają zastosowania (k. 20-21 akt ZUS).

Zgodnie z zaświadczeniem Naczelnika Urzędu Skarbowego W.

z dnia 17 maja 2016 r., odwołująca w okresie od dnia 1 sierpnia 2002 r. do dnia 30 kwietnia 2011 r. figurowała w ewidencji podatników podatku dochodowego od osób fizycznych

z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, która została zlikwidowana z dniem 30 kwietnia 2011 r. (k. 3 a. s.).

Decyzją Zarządu Dzielniczy T. (...) W. z dnia 5 września 2011 r., wykreślono z ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez (...) W. wpis dokonany w dniu 5 września 2005 r. pod numerem (...) dotyczący działalności zgłoszonej przez odwołującą (k. 13 a. s.).

Zgodnie z zeznaniami o wysokości osiągniętego dochodu, odwołująca w roku podatkowym 2006 i 2007 uzyskała dochód z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej odpowiednio w kwotach 55,76 złotych i 1482,56 złotych. Odwołująca w roku podatkowym 2008 i 2009 uzyskała stratę z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej odpowiednio w kwotach 4384,07 zł i 8361,75 zł (k. 14-26 a. s.).

Sąd Okręgowy ustalił ponadto, że Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie III Wydział Karny wyrokiem z dnia 18 lutego 2010 roku uniewinnił odwołującą od popełnienia zarzucanego jej czynu z art. 244 k.k., tj. że w okresie od dnia 18 maja 2006 r. do dnia 11 września 2009 r. prowadziła działalność (...) z siedzibą w W. przy ul. (...) Regon (...), pomimo orzeczonego przez Rejonowy Sąd Gospodarczy w Białymstoku Wydział XIV Gospodarczy dla Spraw Upadłościowych i Naprawczych w postanowieniu z dnia 26 kwietnia 2006 r. zakazu prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniach (k. 27 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał decyzję w dniu

5 stycznia 2017 r., nr: (...) stwierdzającą, że odwołująca jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą w okresie od dnia 17 maja 2006 r. do dnia 17 maja 2009 r. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu,

rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu. Odwołująca nie zaskarżyła tej decyzji, wobec czego stała się ona prawomocna (k. 37-39 a. s. i akta ZUS).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy, w tym akt sądowych. Zdaniem Sądu powołane dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne i tworzą spójny stan faktyczny. Nie były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy. Sąd dopuścił dowód z przesłuchania stron ograniczając go do przesłuchania odwołującej się, która przyznała, że pismo z dnia 8 grudnia 2017 roku stanowi uzupełnienie pkt. 2 decyzji z dnia 9 maja 2016 roku jednakże nie jest formalnie częścią tej decyzji.

Sąd uznał zgromadzony materiał dowodowy za wystarczający do rozstrzygnięcia sporu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie Z. G. jako zasadne podlegało uwzględnieniu. Przedmiotem sporu w niniejszym postępowaniu było ustalenie, czy organ rentowy prawidłowo wydał decyzję w oparciu o przepisy ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012 r., poz. 1551) zwanej dalej „ustawą”.

Zgodnie z przepisem art. 1 ust. 1 ustawy, na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych:

1)która przed dniem 1 września 2012 r. zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust. 8,

2)innej niż wymieniona w pkt 1

- umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

W świetle przepisu art. 1 ust. 10 ustawy, warunkiem umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6, jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych, za okres od dnia 1 stycznia 1999 r., do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek, o którym mowa w ust. 2, oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

W myśl przepisu art. 1 ust. 6 ustawy, umorzenie należności, o których mowa w ust. 1, skutkuje umorzeniem nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres oraz należnych od nich, za ten sam okres, odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

W rozumieniu przepisu art. 1 ust. 8 ustawy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję określającą warunki umorzenia, w której ustala także kwoty należności, o których mowa w ust. 1 i 6, z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych.

Sąd ustalił, że odwołująca inicjując postępowanie wyjaśniające przed organem rentowym, miała na celu skorzystanie z możliwości umorzenia nieopłaconych składek na ubezpieczenia za okres od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. oraz należnych od nich odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego. Wspomniana ustawa nakłada obligatoryjne przesłanki, które należy spełnić, aby organ rentowy mógł zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa dokonać umorzenia. Warunkiem umorzenia należności jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych za okres od dnia 1 stycznia 1999 r., do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego. Następnie po przedstawieniu stosownych wyliczeń, odwołująca jako strona postępowania ma obowiązek spłacić należności niepodlegające umorzeniu w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji.

W ocenie Sądu organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję nie zawarł w niej wszystkich warunków, które musiałaby spełnić odwołująca, aby ubiegać się o umorzenie należności za okres od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. Zgodnie z ugruntowanym poglądem orzecznictwa, „Zakład Ubezpieczeń Społecznych w decyzji wydanej na podstawie art. 1 ust. 8 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność obowiązany jest wskazać kwoty podlegające umorzeniu należności i określić wszystkie warunki, jakie musi spełnić ubezpieczony, aby uzyskać decyzję o umorzeniu niezapłaconych należności.” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 26 lutego 2016 r., sygn. akt III AUa 823/15) „Zakład Ubezpieczeń Społecznych w decyzji wydanej na podstawie art. 1 ust. 8 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność) obowiązany jest wskazać kwotę podlegających umorzeniu należności i określić wszystkie warunki, jakie musi spełnić ubezpieczony aby w przyszłości uzyskać decyzję o umorzeniu niezapłaconych należności.” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 8 października 2015 r., sygn. akt III AUa 147/15)

Zdaniem Sądu organ rentowy nie wskazał w wydanej decyzji o warunkach umorzenia należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność. Sąd zważył, że odwołująca nie miała świadomości dotyczącej kwot, które miałyby obowiązek uiścić w ciągu 12 miesięcy, a dotyczących należności niepodlegających umorzeniu. Organ rentowy ograniczył się jedynie do stwierdzenia, że ubezpieczona ma obowiązek spłacić należności niepodlegające umorzeniu, jednak wbrew dyspozycji wskazanego wyżej przepisu Ustawy nie ustalił kwot tych należności. W związku z tym Sąd zważył, że organ rentowy naruszył dyspozycję wynikającą z przepisu art. 1 ust. 8 ustawy. „Organ rentowy w decyzji wydanej na podstawie art. 1 ust. 8 ustawy powinien określić (skonkretyzować) warunek umorzenia przez wskazanie kwot należności niepodlegających umorzeniu, przypadających do spłaty na datę złożenia wniosku.” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2016 r., sygn. akt I UZ 18/16) W orzeczeniu tym

Sąd Najwyższy wskazał, że decyzja powinna zawierać dwa elementy składowe, do których należy określenie warunków umorzenia ustanowionych oraz ustalenie kwot należności podlegających umorzeniu. Warunkiem umorzenia należności składkowych jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji o umorzeniu składek niepodlegających umorzeniu oraz pozostałych należności powstałych w konsekwencji ich nieopłacenia. Przesłankę spełnienia tego warunku stanowi spłata niepodlegających umorzeniu należności określonych w art. 1 ust. 10 ustawy w trybie przewidzianym w art. 1 ust. 11 i 12 ustawy, a konsekwencją jego niespełnienia jest wydanie decyzji o odmowie umorzenia należności zgodnie z art. 1 ust. 13 pkt 2 ustawy.

W konsekwencji to organ rentowy w decyzji wydanej na podstawie art. 1 ust. 8 ustawy powinien warunek ten określić przez wskazanie również kwot należności niepodlegających umorzeniu przypadających do spłaty na datę złożenia wniosku.

Sąd Okręgowy zważył ponadto, że w przekazane przez organ rentowy pismo z dnia 13 grudnia z załącznikiem (pismo Inspektoratu P. z dnia 8 grudnia 2017 roku) w istocie nie stanowi uzupełnienia zaskarżonej decyzji i nie może być przedmiotem ewentualnego zaskarżenia przez odwołującą się (na podstawie art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych) w przypadku zakwestionowania prawidłowości wyliczenia niedopłaty z tytułu składek niepodlegających umorzeniu. Sąd Okręgowy zważył przy tym, że nie może stanowić prawidłowego określenia kwot niepodlegających umorzeniu poinformowanie odwołującej się w piśmie z dnia 9 maja 2016 roku (akta rentowe karta bez numeracji) o możliwości uzyskania w Inspektoracie u pani W. „informacji o kwocie należności niepodlegających umorzeniu”. Pismo to stanowiło w ocenie Sądu Okręgowego próbę skorygowania pkt. II decyzji z tego samego dnia i nie może być uznane za uzupełnienie nieprawidłowo wydanej decyzji.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 orzekł, jak w sentencji.

SSO Włodzimierz Czechowicz

Zarządzenie:(...)

(...)